

Vida Andrea

Nóvé Béla: Magyar emigrációtörténeti kézikönyv. Recenziók

Nóvé Béla: *Magyar emigrációtörténeti kézikönyv*. [közread. a] Országos Széchényi Könyvtár [és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont]. Budapest : Országos Széchényi Könyvtár : Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2023. 375 p. : ill. ; 25 cm. Bibliográfia: p. 278–327. és a jegyzetekben: p. 256–275. Angol, német, francia és spanyol nyelvű összefoglalóval.

Nóvé Béla (1956–) történész, újságíró, műfordító, dokumentumfilm-rendező, sokoldalú tevékenységét a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) adatbázis is igazolja. Fontos kutatási területe a magyar emigrációtörténet: jelen könyvének bibliográfiai fejezete már hét, e témában korábban írt publikációját említi.

A könyv megjelenése utáni hónapokban számos recenzió született a téma szakértőinek tollából. Abban minden szerző egyetért, hogy Nóvé Béla hiánypótló, vagy legalábbis hiányt enyhítő művet publikált. Ahogy ő maga fogalmaz az Előszóban: „...munkámat nem átfogó magyar emigrációtörténeti összegzésnek szánom, hanem e téma irodalmának kritikai igényű történeti áttekintéséül. [...] Munkámat magam sem tekintem befejezettnek...”

A mű értékét valóban az adja, hogy e témában az utóbbi évtizedekben még csak kísérlet sem történt a szerteágazó anyag kritikai igényű, korszerű összefésülésére. Hiányzik az általános bibliográfia, nincs átfogó, egységes adatbázis, mely feltárná a magyar emigráció hazai és külföldi forrásait. A kötet összeállítója némely megnyilatkozásában vállaltan szubjektív és személyes, ám ez semmit nem von le a könyv tudományos értékéből és egyediségéből.

A kézikönyv első része történeti áttekintést nyújt a szerző által meghatározott hét, jól elkülöníthető emigrációs hullámról (1893-tól 2020-ig) és az erről szóló irodalomról. Ezt követően áttér a témához kapcsolódó, jól vagy kevésbé ismert magyarországi és külföldi kutatási lelőhelyek (állami és magángyűjtemények, múzeumok, kiállítóhelyek), interjúgyűjtemények rövid ismertetésére. A kötet második fele nemcsak a téma iránt érdeklődők, hanem a kutatók számára is különösen izgalmas lehet: ezt a részt gazdag jegyzetapparátus, bő 50 oldalnyi bibliográfiai tétel, részletes képjegyzék mintegy 150 fotóról és egy 1613 tételes névmutató tölti ki.

Érdemes figyelni a folytatásra: Nóvé Béla folyamatosan gyűjti az anyagot a bővített kiadáshoz.

Jelen rövid írásom az alábbi recenziók alapján készült.

A felhasznált források kronológiai sorrendben:

- Nóvé Béla: Magyar emigrációtörténeti kézikönyv.
[saját kiadvány ismertetése az Országos Széchényi Könyvtár honlapján]
[https://www.oszk.hu/kiadvany/magyar – emigraciotorteneti – kezikonyv](https://www.oszk.hu/kiadvany/magyar-emigraciotorteneti-kezikonyv)
- Nóvé Béla: Magyar emigrációtörténeti kézikönyv [könyvajánló a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. honlapján]
[https://webshop.kello.hu/magyar – emigraciotorteneti – kezikonyv](https://webshop.kello.hu/magyar-emigraciotorteneti-kezikonyv)
- Mezey László Miklós: Amit a szocializmusban nem volt ildomos emlegetni. Magyar Nemzet, 2023. március 13.
- Ablonczy Balázs: Nézze meg a Nóvéban. Országút. 2023. április 27.
- Murányi Gábor: Kitántorgó, az elviselhetetlenség ellen lábbal szavazó magyarok történetéről készült hiánypótló könyv. Heti Világgazdaság, 2023. június 1. Egyszemélyes kórtörténet. p. 47.
- Bika Julianna: A magyar emigráció felmérése. Bécsi Napló, 2023. július 11.
- Bognár László: Minden egyben a magyar diaszpóráról. 2023. július 31.
<https://volksgruppen.orf.at/magyarok/stories/3217874/>
- Vida Márton: Magyar emigrációtörténeti kalauz. Egyház és Társadalom, 2023. augusztus 6. [forrás: Élet és Irodalom, LXVII. évfolyam, 31. szám, 2023. augusztus 4.]